

Професор Буйко Олександр Сергійович — легенда Інституту імені академіка В. П. Філатова

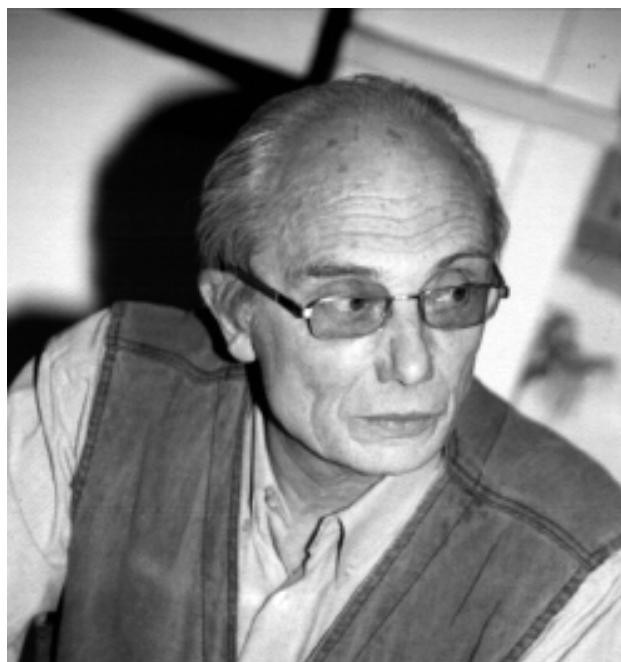
В цьому році разом з ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» відмітив свій 90-річний ювілей відомий вчений-офтальмолог і офтальмоонколог, професор, доктор медичних наук Олександр Сергійович Буйко. Так склалося, що 90 років тому 30 березня 1936 року, коли затвердили постанову про створення в Одесі Науково-дослідницького Інституту очних хвороб і тканинної терапії, в Києві народився хлопчик, якому судилося з роками стати видним науковцем і овіяти достойною славою цю установу.

Ровесник Інституту — Олександр Сергійович Буйко вже 66 років віддано служить науці і офтальмології, зокрема офтальмоонкології. З 1954 по 1960 роки він навчався в Одеському державному медичному інституті ім. М. І. Пирогова на лікувальному факультеті, після закінчення якого працював лікарем-офтальмологом у селі Старокозаче Одеської області, потім, з 1963 по 1965 роки, навчався в аспірантурі Одеського науково-дослідницького Інституту очних хвороб і тканинної терапії ім. акад. В. П. Філатова, після закінчення якої у 1966 році О. С. Буйко успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Постійний потенціал ока в нормі і при деяких очних захворюваннях».

У 1970-1972 рр був відряджений надавати офтальмологічну допомогу народу Алжиру, яку проводив ретельно і на вищому рівні.

З 1981 року Олександр Сергійович починає займатися розробкою кріохірургічного інструментарію для лікування новоутворень ока та його придаткового апарату. Сумісно з співробітниками Омського НПО «Мікрокріогентехніка» у 1983 році був розроблений перший кріодеструктор для використання в офтальмології. Потім розробки та удосконалення кріогенного інструментарію продовжувались сумісно із співробітниками Одеського інституту холодової промисловості та Одеського НПО «Шторм» до 1990 року, було розроблено ще два кріодеструктора на рідкому азоті та кріодеструктор з дросельною системою.

Після захисту кандидатської дисертації О.С.Буйко захопився вивченням можливості використання рідких кристалів в діагностиці захворювань ока, зокрема новоутворень, і в 1983 році успішно захищає докторську дисертацію «Рідкокристалічна термографія і реографія у діагностиці деяких новоутворень орбіти і меланобластом судинної оболонки ока».

У 1985 році при відділі офтальмоонкології була сформована група «Рідкокристалічна термографія» з 15 койко-ліжками для виконання наукової тематики - розробки нових методів діагностики і лікування пухлин ока, його придатків і орбіти, на що співробітники групи тричі отримували Всесоюзні гранти. Керівником групи був призначений старший науковий співробітник (звання отримане у 1982 році), д-р мед. наук Буйко О.С., у 1991 році він стає провідним, а у 1994 році — головним науковим співробітником після присвоєння йому 21.07.1994 р. звання професора за спеціальністю «Очні хвороби». Керував професор О. С. Буйко групою «Рідкокристалічна термографія» до 2000 року. Співробітниками цього підрозділу розроблені термоіндикатори на основі рідких кристалів, інфрачервоний радіометр, оригінальний кріогенний пристрій і метод кріодеструкції епібульбарних новоутворень і придатків ока, зокрема карцином I-II стадій, що дозволило підвищити ефективність лікування таких пухлин до 95% з безрецидивним періодом протягом 5 років, безпосередньо Олександром Сергійовичем був розроблений хірургічний інструментарій (пінцети, леватор) для видалення пухлин орбіти. Окрім того, О. С. Буйко ра-

зом із своїми колегами — ученицями канд. мед. наук В. А. Єлагіною і д-р мед. наук І. О. Сафроненковою — багато років працюють над розробкою нових більш ефективних методик лікування злоякісних меланоцитарних і епітеліальних пухлин кон'юнктиви ока і повік, шкіри повік з використанням комбінованої дії кріодеструкції, ЗВЧ-гіпертермії та різних видів променевої терапії. Сумісно вони написали більш 150 наукових статей, мають 12 винахідів, постійно виступають на вітчизняних і міжнародних конференціях, симпозиумах, з'їздах.

Професор Буйко О. С. є членом-кореспондентом Міжнародного науково-клінічного Інтернет сайту «Eye Cancer», в склад якого входять провідні офтальмоонкологи світу, почесний член товариства офтальмологів Болгарії. Багато років є членом редакційної колегії видання «Український журнал медичної техніки і технології», який видається в м. Київ.

Олександр Сергійович Буйко одним із перших в Україні, ще до того як з'явилося поняття «доказова медицина», впроваджував в офтальмології методи статистичної обробки даних з використанням теорії нечітких множин, теореми Байєса, кластерного аналізу, нейронних мереж, методу визначення виживаності онкологічних хворих за Каплан-Майером та інше, що дозволило правильно систематизувати наукові дані, обробляти отримані результати з високим рівнем їх ві-

рогідності, що збігалось з даними провідних офтальмологів і офтальмоонкологів Європи і США. Професор Буйко О. С. сумісно із своїми учнями та співробітниками Одеського філіалу науково-інженерного центру Міністерства охорони здоров'я України малого підприємство «ЮГТЕХНІКА» розробив і створив базу даних, яка вміщує інформацію про 3500 хворих на меланому хоріоїдеї, що лікувались в Інституті ім. В. П. Філатова з 1960 по 2000 рр, та програму обліку і систематизації інформації в офтальмоонкології «OCULIST»

Професор Буйко Олександр Сергійович і досі в строю науковців і лікарів Інституту. Скромна і принципова людина, він продовжує доброякісно і сумлінно працювати на благо офтальмології і офтальмоонкології й не уявляє іншого життя.

У 2026 році професор Буйко Олександр Сергійович отримав Подяку від Комітету Верховної Ради України за визначний особистий внесок у зміцнення наукового потенціалу держави, вагомі здобутки у розвитку медичної науки, впровадження передових інноваційних технологій у клінічну практику, високий професіоналізм та з нагоди 90-річчя ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України».

Співробітники інституту та відділу офтальмоонкології бажають Олександру Сергійовичу Буйко міцного здоров'я, натхнення в роботі і нових звершень й відкриттів.